

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobîrnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!

Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Să credem în înviere?

Văzînd multele arătări triste, slabe, în viața noastră de obște, ici sfășiere între frați, dincolo cîțiva speculanți gata a-și vinde neamul pentru a-și face trebșoarele lor personale, colo nepăsarea poporului pentru carte și învățătură, și fuga lui mai curînd după Jidovul cel cu glăjuța de vinars decît după păstorii sei buni, pe aiurea stricăciune și în biserică, etc. mulți dintre oamenii noștri cu inimi bune, doritori a ne vedea pe toți în o formă de luminați, buni, bărbați deplini, de cari să aibă respect și străinii, — cad în un fel de desnădejde, și zic: Acest popor e menit peririi, că are atîta răi în sînul său, încît să n'ai nici o nădejde a-l vedea pornit pe calea ridicării spre acele stări, cari să facă pe dușmanii lui a ținea samă de el, și a-i da apoi, dacă nu azi, mâne, drepturile ce i-se cuvin! Merge tot un paș înainte și unul napoi, de nu și doi! Nu va învia din mormîntul adînc în care l'au așezat răutățile veacurilor negre prin care a trecut!

Recunoaștem, că sunt multe arătările, și jos și sus, cari măchnesc, desgustă, zdrobesc sufletele mai simțitoare românești, și le împing a rosti în unele zile judecări de felul celei de sus!

Greșește însă Românul, care face judecată asupra sortii și viitorului neamului seu, răpit de păcatul zilei, de greșală ori răutatea clipei sau a unor oameni numai.

Ca să poți spune prorocie dreaptă asupra viitorului unui neam, trebuie să iei în privire viața lui de obște de pretutindenea și din toate punctele de vedere, — să ai așazicînd mapa neamului tău întreg aci naintea ta, și pe aceea să ai însemnate toate mișcările lui și bune și rele, și de mers înainte și de dat înapoi, și pe un tărîm de muncă și pe altul, — și apoi pe toate cumpănindu-le, să vezi

ce reese din cumpănirea asta: dare napoi, stare pe loc ori pășire înainte?

Cel ce nu așa purcede, face ca ofițerul care e în războiu și anume în mijlocul unei linii lungi și încurcate de luptă, și întimplîndu-se ca compania lui ori cea vecină lui, să fie prăpădită, să se clatine, să dea dosul luptei celei grele, — ar zice: e gata de noi, suntem prăpădiți, perim! Asta n'o poate spune decît generalul cel peste toate, care are naintea lui mapa întregului războiu, a întregii linii de foc căruia stafetii vin și-i aduc mereu vești despre starea luptei în feluritele puncte ale războirii, și-i arată că în 4—5 puncte, liniile au slăbit, să clatină, au fost frînte de dușman, dar în 20—30 de alte puncte au răzbit ele pe dușman! Generalul vede din asta că, deși are înfrîngeri colo și colo, totuși el, peste tot socotit, e în cîștig de luptă! Și el pentru slăbiciunea cîtorva puncte, nu va desnădăjdui de viitorul războiului, ci îl va duce cu putere și mai încordată nainte, silindu-se a băga suflet nou și în părțile slabe ale luptărilor, și a-i răpi și pe ei a bate cu braț mai tare și a nu să lăsa!

În acest fel făcînd noi judecată și asupra mersului trebilor noastre de obște, cumpănind și bunele și relele, și poticnirile, și căderile, dar și înaintările, — vom vedea că: nu e iertat să desnădăjduim!

E adevărat că multe nula noi cum ar trebui să fie. Dar pe lîngă toate astea, totuși, peste tot luat, dăm înainte ca neam, și în cele ale buneistării materiale și în cele sufleteștil! Avem tot mai mulți cărturari, avem tot mai număroși fii însuflețiți ai neamului, gata a sări în lupta mare pentru el, avem tot mai mulți oameni cu stare

bună, cîștigată prin vrednicia lor, și la orașe și la sate, ridică Dumnezeu tot mai mulți jertfitori pentru binele de obște, ni-să înmulțesc cetitori de cărți și foi, ni-să sporesc scriitorii și cugetătorii, băncile noastre arată sporirea averii naționale și la ele începe a să arăta un duh tot mai bun, aplecat spre jertfă pentru binele de obște, negustorii și meserieșii noștri umplu tot mai tare orașele și dau și pe la sate, — și altele și altele, cari nainte vreme nu erau așa cum sunt azi, ci mult mai slabe.

Avem și căderi și perderi, colo și colo, căderi și perderi ce să abat peste noi, din vina celor răi ori mișei de printre noi, — dar în deobște socotit, dăm înainte!

Clipa și căderea din partea locului, să nu ne iee voia dela muncă, ci nădăjduind în biruința cea mare a doririlor noastre, să avem stăruință de fer în lucrarea bună mai departe!

Că clipe întunecate, zile rele, are, Doamne, și omul singuratic, și neamul ca întreg, dese în viața lui. Ne aducem aminte că, de pildă, Metropolitul Șaguna, cel care lucra par'că cu zece mâni și cu zece capuri la ridicarea poporului său aflat în o stare de zece ori mai tristă ca cea de azi, — adunîndu-și colo ori colo în jurul seu prreții și mirenii pentru cutare lucru și văzînd cu cine trebuie să plece el la lucruri mari, că erau unii caiații mai neajutorați, le zicea cu suflet măchnit: »M'a bătut Dzeu cu voil« — cuvinte cari vădesc umbra desnădejdii de o clipă, chiar și în un suflet mare cum era Șaguna! Dar desnădejdile aceste ale clipei ori ale locului, nu l'au putut înfrînge să nu lucreze el într'una la înălțarea acestui popor, cu care zicea că »l'a bătut Dzeu«! Și azi pe uma lucrării lui și altor bărbați mari ai bisericii și neamului, să vede o înălțare a stărilor și a oamenilor și colo și dincolo! Și dacă

cu toții vom face așa: cercînd a întări mereu fundamentele de înălțare a neamului și spriginitorile de cari să se razime el în înălțarea sa: așezeminte de tot felul culturale și economice, — apoi să n'avem teamă de căderea în mormînt a acestui neam, ci să credem că el — va învia!

Celor ce, ca și noi, așa cred și așa lucrează, și tuturor cetitorilor noștri, un plin de credință:

Christos a înviat!

UNELE—ALTELE

Nou seminar teologic gr. cat.

Dorința vină pe care o arată toată lumea românească din privilegiul împlîării cu cei 16 clerici gr. cat. români la Oradea-mare, de a vedea înălțîndu-se un nou seminar teologic gr. cat. român, după ce azi e numai unul la Blaj, și noul seminar să adăpostească el pe clericii gr. cat. cari nu mai încap la Blaj, ci s'ar creștuți prin seminarele catolice maghiare, unde au de a suferi umiliri sufletești, — această dorință e pe cale a să intrupal înființarea unui al doilea seminar a fost o vină dorință a P. S. Sale Episcopului Dr. Hossu dela Lugoj, și dsa o făcut tot ce i-a stat în putință ca să cîștige suma de bani de lipsă, din ajutoare bisericăști, dela privați și dela stat, — și azi dorința a P. S. Sale e aproape de intrupare: mijloacele sunt cîștigate și zidirea noului seminar teologic să va începe în curînd la Lugoj, încă mai nainte de ce P. S. Sa s'ar strămuta la noua reședință, la Gherla: Piatra fundamentală a noiei zidiri o va sfînti încă P. S. Sa înainte de a părăsi Lugojul.

Fie ca noul așezămînt să aducă bisericii gr. cat. stările multumitoare și de toți dorite, de a nu mai fi nevoită a-și crește nici un tiner în institute streine, ci aci, în școală românească, cu profesori români, în spirit românesc luminat!

Seminar la Caransebeș.

Episcopia gr.-or. română dela Caransebeș are școală teologică-pedagogică, adică școală pentru a-și crește clericii și pedagogii, viitorii sei preoți și învățători. Dar n'are pe sama lor un seminar, o casă care să-l adăpostească, dîndu-le creștere îngrijită aci la un loc, sub ochii mai marilor.

P. S. Sa Episcop Dr. M. Cristea și-a ținut ca una din cele din-

lli datorințe ale păstorirei sale, ca să îngrijească de zidirea unui astfel de adăpost, seminar, pentru clericii și pedagogii episcopiei.

A premers însuși cu pildă frumoasă dăruind ci: a putut mai mult în scopul de a înjgheba un fond pentru zidirea seminarului și a făcut caldă chemare către credincioși să facă și ei asemenea. Și chemarea arhiepiscopului a avut frumos răsunet. Din multe părți au venit dăruiri nobile pentru numitul fond, care a crescut frumos, — deși e încă mult prea mic față de trebuința mare ce vrea să o împlinească.

Dar inimile bune răspund într-una și acum adunând prin comune și trimițând ajutoare! Lucru plăcut lui D-zeu și folositor bisericii și neamului fac, cei ce și acum își aduc aminte de această trebuință și jertfesc pentru ea.

Printre cei cari mai nou au trimis daruri foarte frumoase pentru Seminarul din Caransebeș, sunt: comuna bisericească *Petrovasella* din Bănat, care, la stăruința vrednicului preot Ioanichie Neagoi a trimis pentru fondul de zidire al seminarului singur din această comună suma de 4420 cor! Anume: parochia însăși, fiind bogată, a dăruit 3000 cor. iar banca »Steaua« la stăruințele dlui preot Neogol, a dăruit 1200 cor. Ionica Borca 200 cor. — Nic. Ivanovits negustor, 10 cor. Vas. Dolga, Inv. 5 cor. și alții încă. De tot au trimis ei 4420 cor. pentru ce vrednicesc toată lauda, ca oameni însuflețiți și înțelegători de lucruri sfinte! — Apoi din comuna Macoviște 142 cor. din Găvojdia 144 cor. din Cebza preotul Pavel Ci mponeriu singur 100 cor. și de pe alurea asemenea!

Să se întreaacă comunele noastre bănățene în a ajuta planul nobil al preasfințitului lor Arhiepiscop, căci lucru plăcut lui Dzeu și de folos neamului lor, făptuesc!

Criza politică.

Guvernul Khuen s'a dat plecat și Maestatea Sa l'a numit de nou la cirna țării.

Maestatea Sa a amenințat pe Unguri că să retrage din tron și lasă să vină Moștenitorul, de care ei au mari răcori!

Țara are iar guvern, tot pe cel vechiu. Partidul lui Khuen-Tizza s'a dat plecat împăratului, și a fost numit iară el la cirna țării. Iaca pe scurt, povestea comediei:

Partidul lui Khuen și Kossuth, să înțelesese, că numai așa votează cheltuelile ce le cere împăratul și legea cu recruți mai mulți, dacă în schimb mai rap ceva din drepturile lui asupra armatei, ținându-și-le lor. Domnitorul să nu poată chema sub arme pe rezerviști, decât după votul dietei. Precum nu poate asenta pe ficieri de nu dă vot dieta, așa să nu poată fi nici chemați sub arme rezerviștii, decât cu voia dietei. (Adecă: de ne-om pune noi odată în contra Domnitorului, el să nu poată aduna armata, cu care să ne turtească pe noi înșine! Să aibă numai trupele ce-s în slujba de rind, dar rezervele să nu le poată chema!)

De aci s'a pornit harța. Maestatea Sa le-a spus: Dreptul de a vota recruți, e al vostru, al dietei, dar dreptul de a chema sub arme ori-când pe recruții votați și instruiți, — e al meu, ca Comandantul cel mai mare al armatei întregi! Din asta nu las nimic!

„De nu vă place, și nu încetați a cerca să-mi zmulgeți drepturi ce nu vi-să cad, — iaca vă spun: mă dau jos din tron și las să vină Moștenitorul, care are mână mai tare de a să hărțui cu voi!

Cînd au auzit ungurii de asta: iute s'au lățit pe foale cu Khuen și Tizza naintea Maestății Sale, — că de Moștenitor li-i frică, că știa că dela acela nu vor mai putea zmulge atîtea ca dela împăratul moșneag.

Și așa i-a numit iară pe ei la cirnă, cu îndatorirea, că să voteze legile militare ce li-să cer!

Așa a ajuns iar Khuen la rudă.

Stroescu.

Iarăși trebuie să pomenim plini de fericire acest nume.

Pe lângă că zilnic vedem numele lui prin foile bisericești, cari arată că ba cutare biserică, ba cutare școală a fost ajutată cu 300, cu 500, ba și cu 1000 cor. de fericitul binefăcător Vasile Stroescu, — acum aflăm, că acest bărbat minunat, nu vrea să ne vadă ajutoari numai în ale sfintelor biserici și școli, ci însuși mult stăruiește pe lângă frunțașii neamului nostru, să pornească o lucrare economică, care să deschidă poporului nostru econom căi noul de înaintare economică, aceleași căi pe care alte popoare din alte țări le-au probat deja demult și e vădit că duc la bine: prin înflințarea de felurite tovărășii economice la sate! Iar fiindcă o mișcare de aceasta e împreunată cu cheltueli însemnate, cu alergări, cu osteneți, a căror răsplătire deocamdată noi n'avem de unde o coperi, dsa vine într'ajutor celor ce să vor pune pe muncă, dăruindu-le frumoase sume de bani pentru a să ajute. Anul trecut, să știe, dsa a trimis »Asociațiunii« noastre dela Sibiu 50.000 cor. în scopul acesta, iar acum i-a dat de știre aceleiași Asociațiunii, că-i mai dă 100.000 cor., oile le a și trimis, dar să se apuce de rinduirea muncii economice a satelor noastre! Că uite România s'a apucat de lucrul acesta cu cîțiva ani mai înainte, — și azi aproape nu este sat în care să nu ai o tovărășie economică, zisă »banca sătească«, care ocrotește în fel și chip trebuințele economice ale poporului prin aceea că li face cu puțință să și cîștige lucrurile de trebuință pentru muncă și pentru traiu, cît mai leștin, — și azi viața economică a satelor în Țară să vede cu ochii cum înflorește, să înalță.

Pe calea acestei înfloriri ar voi omul cu inimă mare, Stroescu, să ne vadă perniți și pe noi, — căci e știut și văzut, că bunăstarea își dă apoi țările a fi neatrănător și în alte privințe! De aceea el face un nou dar mare și frumos pentru acest scop.

Ajute-l Dzeu să vadă încă însuși în viață intrupat frumosu-l vis: de

a ne vedea pe calea doritului avînt economic.

Conducătorii »Asociațiunii« s'au și pus pe lucru în privința asta: Au trimis pe dl Vas. C. Os vadă să cerceteze așezemintele economice de acest fel prin România și Bucovina, și dsa a fost și a înaintat în scris Comitetului central al Asociațiunii o dare de samă pe larg și lămurită. Comitetul Asociațiunii a pofit pe dl Os vadă la Sibiu pe 22 Martie ca acolo în plinul ședinței Comitetului să și desfășure darea de samă despre cele văzute și învățate în viața însoțirilor economice prin Țară și Bucovina. Dl Os vadă s'a dus și a arătat pe larg totul și a arătat apoi ce crede că ar fi de lipsă să facem și noi aici pentru a vedea începută folositoarea lucrare ce ni-să cere nu numai de glasul vremilor ce trăim, ci și de un suflet mare și darnic, ca al luminatului Stroescu.

Comitetul a chibzuit asupra celor desfășurate de dl Os vadă, și a hotărît să concheme o consfătuire nouă asupra aceluiași lucru și a nume la Blaj pe Dumineca Floriilor, la care să fie pofitiți mai mulți bărbați pricepători din afară de Comitetul Asociațiunii.

Confătuirea s'a ținut. Ea a luat frumoase hotăriri, — pe a căror punere în lucrare s'a încredințat conducera Asociațiunii, ca păstrătoarea darului dlui Stroescu.

Avem cele mai bune nădejdi, că pe urma acestor porniri, să urmeze învierea economică a poporului nostru din această țară!

Adu-o Doamne!.

Recursul contra alegerii dela Orăștie

Zilele trecute au fost ascultați și acei 4 martori din comuna Sereca, pe care recursul dat contra alegerii de pe care judele nu a voit să-i asculte (că-i spusese șpionul seu că nu prea vreau să spună »bine« pentru nevoiașul jidan Farkas), dar a căror ascultare a poruncit-o Curia.

Cei patru martori noi sunt Nister Bădălău, Petru Lup, George Vasiloși și Nicolae Arimesc, tot oameni care au votat cu Farkas, așadară pot și bine lucrurile, că doar acolo au petrecut în mijlocul taberei de stricați.

Ei au fost întrebați, dacă știu și pot adeveri, că în prezina alegerii s'a dat alegătorilor lui Farkas în hotelul »Transsylvania« de mîncat și de beut? (lucru oprit hotărît de legea de alegeri).

Și pot ei adeveri că Farkas a avut cunoștința de această hărănire a alegătorilor înainte de ziua de alegere, și că mîncarea și beutura li-s'a dat aceluia cu știrea lui?

Toți patru au dat la protocol sub jurămînt că în prezina alegerii încă pe la 4 oasuri după amiază, Farkas a venit și s'a înfățișat printre ei, pe cînd erau așezați la mese în curte, și să închină lor și dădea brîncă cu ei și în fața lui chelnerii aduceau beutura!

Iar sara între oarele 8 și 9 iară a venit Farkas între ei, în sala hotelului prefăcută în temniță murdară, unde li țineau închigi și

s'a dus pela toate mesele și a dat brîncă cu ei, care erau, cei mai mulți, deja beți de a binele. În fața lui aduceau chelnerii vinul și berea și fiecare bea cît îi trebuia.

Așa, vădit, că el a avut știre de îndoparea alegătorilor sei încă din zilele din nainte de alegere, lucru oprit de lege și care, adevărindu-se, cum în cazul de față s'a adevărit, trage după sine nimicirea alegerii.

Așa cere legea. Și după lege alegerea aceasta ar fi acum să se nimicescă, — de n'am fi în Ungăria J. dovilor și a blăstămățiilor.

Lupta în congregație la Arad.

În 28 Martie a avut loc o frumoasă luptă a Românilor în congregația comitatului Arad.

Au luat cuvîntul dnii I. Groșorean, Dr. St. C. Pop, Dr. C. Iancu, criticînd aspru purtarea fără inimă a deregătorilor față cu poporul român ce are nenorocirea a fi dat pe mîna lor.

Vorbitorii au grăit românește, iar Ungurii turbau de minie și cereau să nu mai audă limba asta în sala de sfat a varmegiei, și să vorbească ungurește, că știul Românii înse n'au slăbit din dreptul limbii lor.

Cînd dl Dr. St. C. Pop, deputat în dieta țării, a început a le vorbi românește, asta atîta i-a supărat, că zberau ca nărozii, la ce dl Dr. Pop le-a spus: »Celor ce nu le place să mă audă vorbind românește, iasă afară din sală!

Și nebunii așa au și făcut. Aproape toți ungurii au ieșit afară!

Cîți locuitori ai Budapestei nu știu ungurește?

De curînd s'au dat la lumină încheerile asupra numărătoareii făcute în 1910, cu toate amănuntele acelei numărări a poporului țării. Vezi din acele amănunte tot ce vrei să știi despre locuitorii țării: de ce neam sunt, cari cîte limbi vorbesc, ce avere au, ce învățătură, de meserie, și altele.

Fiecare oraș e arătat apoi cu datele vieții lui.

Printre acestea e interesant a vedea de pildă amănuntele despre orașul Budapesta. Din acelea iese între altele la iveală, că în Budapesta sunt azi 750.000 unguri, 200 mii jidani (adecă tot al 4-lea om e Jidan!) 78.000 Nemți, 20 mii Slovaci, 5 mii Poloni, acuzi 3000 de Români, — și alte neamuri de oameni.

Printre acești locuitori ai orașului celui mai de frunte unguresc, să află 36.000 inși cari nu știu ungurește!

Din pildele altora.

În Anglia e mare mișcare între femeile învățate, ca să fie silită dieta a da și femeilor drept de vot. Aproape nu trece săptămîna și înă, ca să nu fie cîte o adunare a luptătoarelor pentru vot (sufragete, cum li să zice). Și cînd să pornesc femeile pe »demonstrat«, apoi sînt furioase de tot! Sparg ferestrele și lovesc casele celor ce nu-s de o părere cu ele! — Sare poliția, le prinde, le închide, să duc la arest rînd, căci știu că sufăr

pentru un drept al lor, ce și-l cer!
Acum, văzînd că bărbații nu să pleacă a le da dreptul cerut, ele au hotărît un nou soi de luptă: *boicaturi* de care n'a mai văzut lumea:

Ele nu vor mai purta *pălării*, ca prin asta să facă pagube fabricanților de pălării, ca să fie pe partea lor; nu mai merg la băile (scălzile) engleze; nu vor mai dăruia nici un ban bisericilor, spitalelor, așezămintelor de binefacere, — pînă nu vor vedea pe conducătorii acelor spriginind cererea lor.

Și vor suferi negreșit mult și fabricile cutări. Și ca mănă femeile acestea își vor ajunge scopul!

Auziți Români, cum știu face boicot niște *femei* în alte țări, contra celor de un neam cu ele, dacă aceia nu's de-o părere politică cu ele!

Iar noi pe aici, nu facem boicot nici contra dușmanilor și prigonitorilor noștri celor mai obraznici! Deși de-am face, pe mulți i-am sili să se îndoaie pîn' la pămînt na-
ntea noastră!

Din România.

Rușii să pregătesc a sărbători im-
plinirea a 100 de ani de cînd au răpit ei mal Intii Basarabia, colțul de pămînt românesc, rumpîndu-l în chip brutal din trupul viu al Moldovei.

Față de această „serbare“, în România s'a pornit mișcare, să se facă o demonstrație vrednică, ca răspuns sărbătorilor rusești. Anume în 26 Mai v. a. c. țara să îmbrace haină de jale, anume așa, că în acea zi, pe toate casele din orașe, și de pe sate chiar, stăpîni să alirne cîte un steag de doliu, — iar pe unde are cine, să se țină conferințe care să descrie împrejurările între cari s'a răpit acest pămînt românesc prin volnicia lacomului vecin dela Mizăneaptele!

Invățătul profesor Xenopol va scrie istoria acestei răpiri, și în acea zi toate foile din țară, își vor umplea numărul cu acea istorie jalnică.

Va fi ca un răspuns mut, dar serios și demn, la sărbătorile rusești, cari arată destulă lipsă de tact că să faci!

— A doua zi de Paști sunt la București mari sărbători naționale cari vor preamări frumoasa purtare românească a celor 16 clerici gr.-cat. români dați afară din seminarul p'pistaș din Oradea mare!

Războiul.

— Cu data de 30 Martie, să telegrafiază din orașul Tripolis, că zburătorii Italiani cu mașina, au zărit în apropiere de Alnzara o armată turcească-arabă, ce poate fi ca la 100.000 oameni, stînd să vede gata a primi un atac italian ori a ataca ei pe Italiani!

— Să spune că după Paști Italianii au de gînd să pornească o mișcare mai mare de trupe pentru a înainta prin țara Tripolitaniei și a o cucerii.

— În același timp unele știri în a ști, că nu va trece multă vreme și între cei doi războiți să va încheia pace!

— Un general Italian a fost aflat mort în cuartierul său. Să crede că niște arabi au reușit a să strecura pînă la locuința lui, în potroz de negustor sau de altceva, și i-au otrăvit apa de beut!

Din America.

Românii noștri iau în căsătorie unguroaice?

Abonatul nostru A. G. din Chicago, ne trimite zilele astea o scrisoare din care înțelegem lucruri cit interesante, cit ciudate, despre stările fraților noștri cuși la America.

Dsa ne spune că printre Români duși în vîrstă mai tîneră, să află mulți în stare de însurat, și nu să pot însura, că nu sunt fete de Român, decît prea puține acolo. Și printre aceștia sunt apoi mulți cari zic: „Mergem de sară la „balul“ unguresc, că acolo sînt fete multe, ne căutăm acolo nevastă“.

Și de fapt ci-că mulți își iau fete de unguor ori nemțoiici de nevastă, — căci unguroaice să află mai multe. Și e rău că unii Români sunt siliți a-și lua și de acestea, pentru că fetele aievea vrednice, le iau feciorii neamului lor, iar care rămîn de le pot lua Românii noștri, acelea nu's de cele mai alese și mai prețioase.

Stări nefirești, zău astea. Dela noi merge ce avem mai bun, bărbații și feciorii cei mai sănătoși și mai voinici, — căci pe cei slabi îi resping dela țărîmul mării, — și aceia acolo să fie siliți a lua, unii din ei, ce pot căpăta de printre unguorii și Nemți și alte neamuri!

Scrisoare din Sibiu.

Ca ziua de 31 Martie, s'a închis expoziția de Industrie casnică arangeată de dna Maria Cosma din Sibiu, care timp de o lună a dat privilegiu publicului d'eritor să cunoască industria minunată de casă a femeilor romîne. 4 odăi mari cuprindeau comoara de țesături și broderii (cusături) românești cari au fost admirate și de streinii cari li-au privit. Dela concinurile mici bănățene, nelnsemnate la părere, pînă la cejoacele pline de ciucuri ale bistrițenelor; dela caverturile (cergile) linoase, pînă la batistele minunat brodate ale sălișțencelor puteai afla totul în acest altar mic al industriei naționale. Mai bine a fost reprezentat Banatul: Opregale țesute în colorii bălătoare la ochi, mai ales roșii și brodate cu fir, atrăgeau luarea aminte a privitorului. De admirat au fost cămeșile bănățenelor cu dantela (cipca) lor fină, care după explicațiile binevoitoare date de dna Cosma, să apropie în fineță de dantela olandeză, cea mai fină de pe lume. Cîteva li (cămeși femeiești), covare și cergi, purtînd toate caracteristica lucrurilor bănățenești, motivo bogat aurite sau bălătoare la ochi, au d'c'vedit și acum, că în străluciri de astea, aievea tot Banatul i franceza. Broderiile de pe lîngă Făgăraș au ridicat însemnătatea acestei expoziții. În deosebi broderie pe față de periniță de o frumoasă și fineță din samă sfară cu motive ca ale gobelinului francez plătit cu bani foarte scumpi. Un serviciu de masă (mășăriță, și serviete etc.) lucrat de fetele Dnei Cosma, erau după

vorba unui cunosător, german Dr. Fass, „lucrări regale“ („königliche Sachen“). Două rînduri de odăjdii, un covor de Smirna și cîteva reticul-uri (straițe mici de mînă pentru dame), lucrate de școala de industrie, deapre care mulți cred că înțepte, arată iscusința elevelor și cunoștințele frumoase ale conducătoarelor acestui institut. Cergi și covoare împăstrîu părății odărilor. Un costum sălișțenesc lucrat cu fineță, strălucia în simplitatea lui frumoasă pe un scaun bălîn din Rășinari, arătînd superioritatea celui mai frumos port româneș.

Reușita expoziției au mărît'o explicațiile Dnei Cosma, care cu o răbdare de admirat conducea pe cercetători și le explica toate frumsetele țesăturilor, arătînd că lucrurile acestea sunt încă o dovadă puternică a originii noastre romanice precum și aceea, cită comeară zace în mînile aspre de lucru al țărîncuțelor noastre.

Expoziția aceasta ne-a arătat nu numai cită bogăție și frumsetă zace în industria noastră casnică, ci și aceea că folosindu o, putem cîștiga mii și mii, pe seama poporului nostru lipsit!

Și aceasta e chemarea Ateliere-
lor noastre de țesătorii, să caute acum, a face din această deslincioie și vrednicie a industriei de casă femeii române, — un izvor de venit pentru această femeie, cîștigîndu i piețe de desfacere, căci în măsura în care Româna va vedea că trnda migăloasei sale lucrări, li e oft de cit răsplătitoare, — ea va lucra cu și mai multă inimă, și va scoate la iveală lucruri de o desăvîrșire și mai mare! Iar în un viitor oarecare, am ajunge să avem expoziții și mai mărețe ca cele ce le putem avea azi pe la adunările „Asociațiunii“ și cum fu și aceasta a dnei Cosma. M. O.

Dela Reun. Proprietarilor de vite din Orăștie.

«Reuniunea propriet. de vite din Orăștie», care face asigurarea contra pagubelor în vite, și a carei Cancelarie conducătoare acum să află în Hunedoara, — dela cea din urmă dare de samă în «Libertatea» pînă în ziua de azi a făcut încă 14 despăgubiri, în preț de Cor. 3588 la următorii membrii.

Din încasările de pe luna lui Februarie s'au dat următorilor păgubiți:

1. Alexandru Roșca, M. Partos Cor. 320.
2. Nic. Fenechea, Siiha C. 280.
3. Simion N. Armean, Pianul de jos Cor. 320.
4. Nicolae N. Cloran, Pianul de jos Cor. 400.
5. Ianăș Dula, Magura Cor. 240.
6. Vasile Miclaș, Bucerdea vi-noasă Cor. 224.
7. Dr. Valer Moldovan, Turda C. 120.
8. Ioan Păcurar, Boos Cor. 480.
9. Ioan Rîmbaș, Hunedoara C. 288
10. Pavel Talpes, Dincul mare Cor. 96.

Va să zică cu 4 încasări s'au făcut 10 despăgubiri.

Din sumele incurse pe Martie s'au despăgubit următorii membrii:

1. Ioan Bun, Cuedi Cor. 100.
2. Ioan Bun, Cuedi Cor. 240.

3. Brodi Andras, Futac C. 100.
4. Ioan Oprean I. Todor, Dobra Cor. 320.

Din sumele nelnsesite încă de pe Martie se vor despăgubi următorii:

1. Ioan Macrea, Criștior.
2. Tudoran Adam I. Petru Brad.
3. Teodor Stan, Chisindia.
4. Gîgor Dumitrescu, Branești.
5. Dimitrie Zgraba, Zgribești.
6. Petru Lungu, Zgribești.

Cele 4 încasări de pe luna lui April se fac pentru următorii:

1. Ioan Mihuț, Căraștau.
2. George Brusturean, Căraștau.
3. Achim Dăncan, Petrieni.
4. Rusan Dudaș Zlatna.
5. G. Gărlonța I. Leon, Tătărlana precum și pentru alte 4 pagube în-
tîmplute și încă neregulate.

Deci cei ce n'au trimis cele 4 cazuri de pe Martie, să grăbească a le trimite, ca astfel Reuniunea să poate face despăgubirile membrilor păgubiți. Totasemenen să se trimită și cele 4 cazuri de pe Aprilie.

Conform statutelor Reuniunii, în fiecare an la început să se facă o a doua prețuire a vitelor cel mult pînă în 15 Aprilie. La prețuire, prețuitorii să meargă la fața locului și să statorească prețul adevărat al vitei, ca altfel în caz de pagubă nici Reuniunea nici omul, să nu poată fi scurtați în dreptul lor.

— Totodată conducătorii comitetelor de la sate să înduiască încasarea ratei a doua din cvo-tele subscribe de membri, și banii să se trimită centralei din Hunedoara (Vajdshunyad).

*
— Cei cari doresc a-și asigura vitele, să se adreseze la «Reuniunea propr. de vite», în Hunedoara, și să ceară statute și tipărituri, cari să trimit gratuit.

Folosul ce-i aduce această Reuniune țărînilor e nespun de mare. Ca să se încredințeze ori-și-cine, lă-găm să urmeze o scrisoare adresată Reuniunii din partea unui măestru și membru al Reuniunii.

Iată ce scrie:

Onorată Reuniune! Rog a-mi trimite tipăriturile de lipsă pentru în-
fîlînțarea a două comitaturi în învec-
natele comune mari Giurgiu și Clo-
cotici, cari de mult mă roagă să le asigurze vitele. Eu m'am hotărît să le înfîlînțez și lor comitete a-
parținătoare „Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie“ (Cancelaria în Hunedoara). Văzînd ce folos aduce poporul nostru această Reuniune, volu jerfi un timp volu merge eu în pereoaană în comunele susnumite și cit pot, volu lăși această Reuniune. Nu pentru interes fac aceasta, ci pentru folosul poporului, cum bine știți și la înfîlînțarea comitetului nostru am am fost cel dintîi.

Așteptînd răspuns Vă îmbrățișez, cu dragoste frățească.

George Dumitru
din Dognecea.

Da, cinstite măestre George, nici noi nu lucrăm pentru interesul nostru și Reuniunea face bine acolo numai unde poate, și atunci, cînd e omul mai năcăjit, căci i-a c'zut vita din jug, și, fără Reuniune, ar fi silit să iee banii împrumut cu camătă mare și grea, ca altfel să nu-i stee carul în loc! Cei-ce își înțeleg binele și vreau să fie scutiți de ur-
gia ciaturilor rele, între sub scutul bun al acestei Reuniunii!

Cum a fost Isus ca om?

Sfânta evanghelie ne povestește, că Isus în calea profeției sale a dat în Ierihon peste Zachei, mai marele vameșilor, un om mic de stat și foarte bogat, care să urcase într'un smochin ca să-l poată vedea pe Isus în mulțime. Isus intră în casa acestuia și îl face vrednic de mântuire.

Despre acest Zacheu amintește un sfânt Părinte, că ar fi dorit să fie și el luat între sfetnicii lui Isus, între apostoli. Dar n'a fost învrednicit de aceasta, tocmai pentru că era așa mic și cam urât.

Iată un fapt care te îndeamnă să stai o clipă la chibzuială, că oare Isus când și-a ales apostolii, luat-a în seamă și frumusețea trupului? Insași Isus cum a fost, ca om?

Istoria și sfânta scriptură nu ne aduc dovezi acurate că ce fel au fost, ca oameni, apostolii și Isus Christos? Cu toate acestea, nime nu poate sta la îndoială să creadă, că Isus și-a ales de sfetnici ai săi bărbați arătători și ca trup. Săraci și lipsiți, trăitori din truda palmelor lor, mai ales din pescărit, dar bărbați bine făcuți, impunători. Și lucrul acesta e ușor de înțeles.

Propoveduirea adevărului, Isus nu ar fi putut-o săvârși cu aceeași izbândă, cu ajutorul unor oameni piperniciți, și poate urți. Căci așa-i în lume. Un om mai plăpând, mai nevoiaș, e mai nebagat în seamă, iar un vorbitor, un propoveditor voinic, puternic la faptură și mai frumos, e mai bine ascultat.

Așa și-a ales și Isus de apostoli, bărbați voinici și deplini, cu minte curată și suflete neprihănite, și asta încă a ajutat, ca cuvântul lor să prindă atât de repede în sufletele popoarelor. Apostolul Petru de pildă, pe lângă darul Duhului sfânt, a trebuit să aibă și o faptură deosebit de impunătoare. Un altfel de om n'ar fi fost în stare să încearască într'o singură zi treizeci de mii de suflete.

Dar Isus însuși? Nici el n'a putut fi, decât chipul frumuseții bărbătești.

Multe împrejurări grăesc, că Isus a fost un bărbat de o frumusețe trupească rară.

Credința că Isus a fost de fapt de o mare frumusețe bărbătească, a stăpinit popoarele creștine în toate vremile. Mărturie sunt rămășițele prețioase de artă din diferitele veacuri, icoane, tablouri, sculpturi, etc. Toate ne arată pe Isus și pe ucenicii lui, ca oameni cu înfățișări deosebit depline.

În chipurile din catacombele Romei, unde au viețuit creștinii cei dintâi, Isus ni-să arată ca un păstor înalt, frumos, și blând ca mielul cel mai nevinovat. Sculpturile de pe mormintele de piatră, ni-l arată pe Isus ca pe o frumusețe ideală de bărbat, vestita frumusețe greacă.

Pentru ca să-l arate pe Isus

om cuceritor, pictorii de mai târziu s'au trudit să-l îmbrace în colorile cele mai grăitoare. L'au înconjurat cu nori de purpur, au cântat să dea ochilor o putere tainică, dar cu scintile de viață supraomenească, iar trupul să-l îmbrace în făptura cea mai desăvârșită.

Și au izbutit mulți să-l intruchipeze pe Isus și pe ucenicii lui atât de măestru, încât vezi înfrinșii pe bărbații parcă intrupați de D-zeu anume în trup omenesc pentru cucerire.

Întimplarea cu muera hanaaniancă încă ne e o urmă de acest fel. Isus trecea cu apostolii prin părțile Tirului și ale Sidonului, dar fără ca să se arate poporului, deoarece ce el mărturisea că a venit „numai pentru oile cele pierdute ale căsii lui Izrael“. Hanaanianca însă le iese în cale strigând: „Milnește-mă Doamne, fiul lui David, mîntuește pe fca mea, care rău se îndrăcește!“

Femea aceasta l-a putut cunoaște pe Isus din mijlocul învățăcelilor lui, numai pe făptura lui de om superior semenilor săi, faptură aleasă și frumoasă, care să deosebia și de ucenicii sei.

Iar Ioan-Botezătorul când s'a apropiat Isus de dînsul ca să primească botezul, îl cunoaște că acesta e bărbatul „care mai înainte de mine a fost, dar care vine după mine, care vă va boteza cu Duhul sfânt și cu foc“, și îl întîmpină cu cuvintele: „Iată mielul lui Dumnezeu carele ridică păcatul lumii!“

Lucru vădit, că, afară de insufliarea d-zeiască, și înfățișarea trupească, făptura omenească a lui Isus era atât de aleasă, încât Ioan n'a stat nici o clipă la îndoială că acela e Isus, Mesia cel prorocit de dînsul.

Pornind dela cele de mai sus, trebuie să credem că Isus și învățăcelii lui, cari au sădit în lume sămînța adevărurilor dumnezeiești, au fost și sufletește, dar și trupește oameni desăvârșiți. Zachei piperniciți n'au încăput între ei, pentru că la intruparea ideilor mari, îți trebuie nu numai suflet desăvârșit, ci și trupuri alese, căci răzbat mai ușor.

Jianu.

Din țara dolarilor.

Viața pe vapor.

— Sf. Paști, pe Ocean. —

În port, la Cuxhafen, lângă Hamburg, vaporul uriaș stă gata de plecare. Sus pe bord, la fruntea vaporului, stau călătorii de clasa a treia, muncitori, bărbați, femei, bătrîni, copii, — de toate neamurile, în razele săracioase și să scaldă în razele soarelui primăverii. La mijloc, pe „promenadă“, stau cei de clasa întâi, iar la capăt, cei de clasa a doua.

Vaporul e legat cu funii groase de zidul malului. Pe zid așteaptă plecarea, cei ce cu ochii umezi de lacrimi și-au petrecut până la mal pe ai lor, rude, părinți, prieteni.

Pe bordul vaporului stau peste trei mii de călători, privesc înduioșati spre pămîntul uscat, iar marțorii duc pachetele în cabine, coborînd pe trepti înguste, în adîncul uriașului vas. — Marea pare liniștită. Valurile galbene, ca de apă tulbure, leagănă aschii și frînturi de scînduri. Ulii albi de mare, cu pliscul lung, ca de jidovi, zboară pe lângă vapor, să vaită, țipă, apoi să azvîrlă în apă dacă zăresc vre-o rămășiță de mîncare, aruncată din vapor. Înghit lacom, înclinînd pe val, apoi să ridice de nou în aer.

Hornul buciomă de patru ori. Glasul lui, ca de bălaur rănit, te străbate cu fiori. Muzica vaporului începe să cînte un marș vesel. Marțorii desfac funiile, vine un vapor mai mic și îl trage pe cel mare la largul apelor, apoi îi dă drumul. — Mașinile încep să vînture apa și hornul mugeste de nou. Vaporul să depărtează încet, din port.

Cei de pe mal și cei de pe bord flutură din batiste, ca de rămas bun, — până ce nu să mai cunosc, până ce nu să mai aud strigătele. Încet, încet, uscatul pare ca o dungă sură, portul ca un punct negru, — apoi pierd din vedere. Jur-împrejur nu vezi decât valuri, pescari pe luntri ori bărci cu plînză, și sutele de uli albi, cari vin în zbor după vapoare, pîndind când bucătarii aruncă în mare rămășițele dela mese.

Călătorii să coboară pe trepti la paturile lor, își rînduiesc pachetele, apoi ies de nou pe bord, să privească marea. Uscatul nu să mai vede. Vaporul înaintează repede, muchea lui despică valurile, mașinăriile să învîrt cu zgomot, făcînd să trâmure întreg vasul.

Cu toate acestea, cei ce nu au fost pe vre-un vapor care trece Oceanul Atlantic, între Europa și America, să nu credeți că un vapor ar fi iac-așa, numai o jucărie. — Când un vapor duce trei-patru mii de călători, trebuie să aibă loc, — fiindcă fiecare își are patul, și masa, ba mai duce fiecare o mulțime de pachete. Pe bordul vaporului (ambitul, gangul lui) te poți preumbla ca în țîrg.

Vaporul are sale de mîncare, sală de muzică, apoi cafenea, berărie, bibliotecă și alte întocmiri. — Pe lângă asta vaporul trebuie să ducă mîncare pentru atîta oameni, pe 10—15 zile, trebuie să ducă o mulțime de cărbuni și apă de bent, fiind apa mării sărată. Un vapor să seamănă cu un palat plutitor, lung de 150 metri, lat de 40 metri, avînd 6—8 etaje (rînduri).

Viața pe vapor e plăcută, dacă nu e furtună. Dar când vîntul răscolește valurile, încît ajung atîta de mari ca dealurile, — vaporul să leagănă, și legănatul te ametește de cap, încît îți se îngreșează de mîncări și cei mai slabi de stomac varsă. Ast e „boala de mare“. — Când furtuna e mare, călătorii trebuie să stea în cabine (chiliile lor), închiși, de oarece valurile trec peste vapor și astfel viața călătorilor ar fi primejdnică. Stînd astfel închiși în cabine, aerul e greu, — oamenii bolnavi, — mai ales când furtuna durează trei-patru zile. Părăsind Anglia, vapoarele nu să mai opresc până la America, timp cam de 6 zile cele repezi și 10 zile cele mai mici. Nici nu vezi cu ochii pămîntul uscat. Numai ape și ape, apoi ulii de mare, cari ziua-noaptea să aștin după vapor.

Cînd vremea e frumoasă, e o plăcere, să stai pe bord și să privești apele, în tot întinsul lor, ce pare că nu se sfîrșește. — Nu vezi

decît valurile acuși verzi, acuși vi-nete, acuși sure, pe cum le luminescă soarele. Din cînd în cînd trec alte vapoare, salutînduse. Vezi călătorii, cari filfaie bătistele, veseli că mai văd și pe alții, pe alt vapor, apoi vezi din cînd în cînd, ridicînduse la suprafața apelor pești uriași, cari par bălauri, ori cîrduri de pești, ce stau din apă și se confundă de nou.

Iar, de cînd au iscodit și telegrafal fără sîrmă, nu te mai simți, ca pîn'aci, despărțit de toată lumea și pustiu pe Ocean.

Pe vapoare, telegrafistul trimite mereu telegrame și primește, mai de pe alte vapoare, cari nu se văd, dar călătoresc prin apropiere, mai de pe uscat, dacă nu din Europa, apoi din America, — după cum e depărtarea. În acest fel ai mereu știre despre ce să petrece în lume, — ca cum le-au ceti din gazetă. Telegramele sosite se pun spre vederea tuturor pe coridoare, asemenea lista vapoarelor cari se află mai pe aproape. Călătorii, pentru prețul cu care și-au luat „bilet de vapor“ au și mîncare pe acela, mîncare bună. Dimineața la șapte ceasuri se sună semnul sculării călătorii se îmbracă, apoi merg în sala de mîncare la dejun.

Aici li se dă, după clasa în care sunt, mîncare de ajuns, cafea, unt, ouă, — apoi ies pe bord, la preumblare. — La 10 ceasuri se împart ceva brînzături și salamă, zupă caldă, — acolo pe bord, iar muzica cîntă. La 12 ceasuri primesc ameză în sala de mîncare. — Li se dă zupă, carne friptă, de ajuns, și ceva prăjitură. La cei din clasa doua mai mult, la cei din clasa întâi li se dă și vin ori bere, apoi, la dorință, ce le cere inima. — Peste tot însă, pe vapor se dă mîncare atât de bună și atât de bine măsurată, încît nime nu rămîne flămînd.

După mîncare, unii se urcă pe bord, la preumblare, alții se culcă, — alții se duc la cafenea, — beau bere ori vin, joacă șac, domino ori cărți. — Vremea trece. — Li cinci ceasuri se dă ojina, cafea, ouă, unt și salamă ori șuncă. La opt ceasuri urmează cina: friptură, prăjitură, poame, cafea neagră, apoi se începe Concert, pentru cei de clasa întâi și a doua. — La 10 ceasuri, după concertul muzicii, — oamenii stau puțin pe bord, la aer, apoi se culcă.

Asta e viața pe vapor, bună și frumoasă, — dacă nu e furtuna pe mare.

Mersul și întorsul vapoarelor se potrivește cam așa, ca în sărbătorile mari să nu fie vaporul pe mare. Vine însă o furtună, o ceață deasă. Cei ce cîrmuiesc vaporul, nu au dreptul să primejdnică viața călătorilor, deci vaporul merge încet, bucînd mereu ca să audă vapoarele ce ar fi să vină din față, ori apoi să opresc de tot. Astfel, toamna și primăvara, fiind ceața tare deasă, — de multe ori vapoarele se opresc în mijlocul mării, așteptînd să se îndrepteze vremea.

Vaporul, care de pildă a plecat din Hamburg așa, ca să ajungă pe Sfintele Paști la America, — fiind furtună și ceață, e silit să se oprească trei-patru zile pe mare, încît sărbătorile trec. Atunci căpitanul vaporului să nizește să mîngăie pe călători în alt chip. — Pune să se facă sărbări, colaci și ouă roșii, pe seama publicului!

Pe vapor de obicei să așă doi — trei preoți, cari și dîngii călătoresc. Aceștia servesc liturgie în salele cele mari, pe seama tuturor,

După legea lor. — Să ține predică, Ia mîncare să dau porții mai de sîrbătoare, iar căpitanul, ori un ofițer, ține o vorbire despre însemnătatea religioasă a sărbătorilor, mai ales pe mare! — După masă cîntă muzica și publicul joacă, pe bord dacă e frumos, iar dacă afară e vremea rea, — în sală.

O după ameză întregă de Paști pe vapor îți face plăceri — Lumea veselă, mulțimea de copii, cum se joacă pe bord cu ouă roșii, — muzica, jocul, — iar împrejur valurile largi de ape, ce par nesfîrșite, îți lasă amintiri pe cari nu le poți uita în curînd! — Arare ori îți se dă prilejul să sărbătorești Paștile pe Ocean, dar dacă ai ajuns și soartea asta, te gîndești: Doamne, ce mîngăietoare pentru suflet e credința, cînd te gîndești, că însuși Mîntuitorul Isus a spus-o: Rugați-vă și pentru cei ce călătoresc pe ape! — Nici unde, nu simți atît de adînc farmecul cuvintelor: Christos a înviat!

V. E. Moldovan.

Correspondență.

Hondol III/1 1912

Teatru românesc în Hondol.

Ne aducem încă aminte cu cită dragoste alergărăm anul trecut la Hondol, unde am auzit că să face o »Nedee-Mare« pusă la cale de comitetul parohial din loc, mai drept la inițiativa părintelui Petru A. Mihuleț, care ca un bun păstor lucrează pentru înaintarea culturală — economică și dezvoltînd simțul religios-moral românesc în popor.

Tot așa în anul acesta la »Trei Sînți« s'a aranjat o producție teatrală de mai mulți Hondoleni la îndemnul părintelui Mihuleț și a învățătorilor Opincariu și Borcea. Producțiunea ne-a plăcut văzînd sala ticsită de băieși pașnici, cari au alergat și ei să-și afle hrană pentru inima lor românească.

Programul a fost bine executat. Punctul prim din program a fost cor bărbătesc condus cu multă destoinicie de învățătorul Opincariu. — Punctul al II-lea, minunata piesă »Ileana Cosînzeana« ne poartă sufletul în vremile bătrîne. Diletanții cari la executarea cântărilor veneau în costume românești, arătau seninătatea de peste Murăș, unde cum zice un învățat al nostru. « și soarele e mai frumos și și plugul să întinde mai bine». Lăudă să cuvîne diletanților: Avram Mărza, Petru Crișan, G. Mărza, Simeon Mărza, M'nodora Vlad, Dumitru Furdol, Victoria Morariu, Anica Găț și Aurelia Morariu, cari au jucat cît au putut mai bine. — Al III-lea punct »Cîntecul marinariilor« iarăși a fost bine executat. Apoi: »Țiganul la cătane« predat de: Dumitru Cibean, Petru Crișan și Nicolae Almasan. Dumitru Cibean a plăcut mult. Punctul din urmă: »Coasa« cor mixt de Vidu, unde fete tinere și pline de viațune puse în șirul întii pe scenă, iar feciorii, chipuși, cu brîul treicolor, în șirul al doilea, au dat dovadă, cum că sunt în stare a cînta și melodii mai grele, cum sunt ale mîestrului Vidu.

După reprezentație a urmat joc, începînd cu »flora« ș. a. jocuri românești.

Producțiunea de față a sămănat grăunțe bune în inima acelor, care voesc să înțeleagă și să învețe, atît cîntecele, cît piesa, predate cu multă pricepere. Hondoleni înalți cu Dzeu.

Sărdianul.

NOUTĂȚI

Tuturor cetitorilor și sprijinitorilor noștri, le dorim din inimă: Sărbători vesele și fericite!

*
„Alvăluc“...

Iaca un cuvînt care își cere loc de cinste în istoria zbaterilor noastre de obște, culturale naționale, din aceasta patrie. E un cuvînt folosit numai în unele părți locuite de Români dar care de azi încolo va fi cunoscut pretutîndenea și anume ca un cuvînt de care e legată o pomenire frumoasă un înțeles luminat.

Introduce acest cuvînt în lumea mare românească și-l dă strălucire fapta frumoasă a unui econom fruntaș din Mănăștiur, în Bănat, cu numele Petru Gêrda lun., care a trimis ziarului »Drapelul« din Lugoj 10 cor. și următoarea scrisoare:

Măndștiur, 25 Mart. 1912.

M. st. dle redactor!

Noi Români păstrăm un obicei bătrîn, că atunci cînd vindem sau cumpărăm ceva, să plătim *alvăluc* (aldămaș). E un obicei vechiu, dar eu nu-l țin de bun.

Am făcut și eu acum tîrg mai mare, unde am avut un cliștig destul de frumos, din care prioana consătenii mei într'una au stat de mine, să le plătesc *alvăluc*. Eu nu am făcut-o aceasta, ci suma ce ași fi dat-o pe beutură, prin aceasta vi-o trimet dvoastre, ca să binevoiți a o trece »Fondului ziaristilor români«.

Așa cred că e mai bine și mai frumos. Vă săluta cu drag:

Petru Gêrda, jun.,
econom.

Cînd un popor are printre economii sei, fil cu judecată atît de sănătoasă, luminată, îndolască-se cine are suflet mort în el, de viitorul acestul neam! Noi nu ne îndolim. Căci dacă la noi chiar printre țărani a străbătut așa de mult buna prețuire a foilor naționale, ca ducătoare a luminei în popor, încît fratele Petru Gêrda în loc de a-și da banii pe *alvăluc* plătit în cea crîsmă, îl dă fondului scriitorilor dela foile române, dorînd el prin aceasta un viitor tot mai bun acestor țoi, — apoi alci e semn de sănătate sufletească și de minte, care ne întărește inimile și credința în viitor!

Să trăești frate Petre Gêrda!

„Economul“ din Cluj, dă 12% pentru scopuri culturale și de binefacere. Cea mai vină și dreaptă dorință a noastră, a întregului popor român din această țară e, ca băncile noastre, cari aproape toate au scris în statutele lor, că vor da ote 5% din venitul lor curat, pentru scopuri culturale și de binefacere românești, (ajutînd școli, biserici, tineri la învățătură, și altele), să urce această sumă la cel puțin îndoit ori în-treit, ca prin asta să se apropie băncile noastre tot mai mult de idealul de a fi tari ocrotitoare a culturii noastre!

Ne pare bine cînd vedem la unele că pornesc pe acest drum.

Printre aceste bănci vrednice de luare aminte, este și banca „Economul“ din Cluj, care a dat astan 12% (12 din sută) din cliștigul seu curat pentru scopuri culturale și bisericesti române!

*
Cu 4 cor. și cu 340

dăm foile de acum pînă la capătul anului!

Pentru acei cetitori din popor, cari n'au sîi foile noastre și ar dori să le aboneze acum, facem următorul preț de abonament:

Fiind trecute 3 luni din an, s'ar cădea ca cei ce abonează „Libertatea“ cu adausele ei, cu „Bobirnaei“ cu tot, să o capete cu 4 cor. 50 fl.

— Socotîndu' l însă ca abonați de probă, le dăm cu numai 4 cor. de acum pîn' la capătul anului!

Iar cei ce nu voesc a avea și foaia de glume „Bobirnaei“, să trimită numai 3 cor. 40 fl. (în loc de 3.75) și le trimitem celelalte foi pînă la capătul anului.

Rugăm pe abonații noștri vechi a să nișui să mai aducă în tot satul unul ori doi inși ca abonați la aceste foi anume îngrijite pentru popor.

Sinoadele bisericii gr.-or. române, ca sfaturi a fruntașilor bisericești, cari iau în cercetare socotelile bisericești și toată lucrarea Consistoriilor și dau îndrumări pentru viitor și aduc legi pentru chivernisirea din lăuntru a bisericii și școlii de sub chemarea lor, — sunt chemate pe Dumineca Tomii în cele trei locuri cu scaune de Archiei: la Sibiu, Arad și Caransebeș.

Despre hotărîrile mai însemnate a lor, vom da și noi știri cetitorilor noștri.

Invață Românașii noștri și răzbat! Primim cu data 30 Martie următoarea știre frumoasă din Cluj:

Azi au fost înaintați ca doctori în drepturi următorii tineri români:

Cornel Petroviciu, distinsul fiu al părintelui V. Petrovici din Toraculmic.

Petru Comes fiul preotului P. Comes din Coroi;

Ioan Lazar din Cușma;

Gavril Gall din Rogojel;

Ioan Dombroviccan din Abrud;

iar Emil Precup fiul preotului Anhidim Precup Rebrîșoars, de Dr. în filosofie.

Ne bucurăm și fericim pe noii doctori români în științe.

„Cosinzeana“ revista literară ilustrată, pentru familii, ce apare la Orăștie, scoasă de „Librăria Națională“ a dlui S. Bornemisa, a apărut ca număr de Paști în mărime îndoită, avînd un cuprins foarte bogat și plăcut: Nuvele, poezii, știință, felurimi, apoi Revista model, și numeroase chipuri tare interesante și alese. — Recomandăm cu multă căldură familiilor române de cărturari, să-și aboneze această bună foale de familie, în care doamna casei, ori fata iubitoare

de cetiri alese, precum și ori-care cetitor, vor găsi lucrări desfătătoare de suflet, care răsplătesc din belșug neînsemnatul preț de abonament de 3 cor. pe pătratul de an, 6 cor. pe jumătate de an.

— Toți cari ar dori a o avea, să ceară număr de probă: li-să vor trimite frumosul număr de Paști.

„Ai pus jurămint strîmbi...“ Intimplarea ce o povestim s'a petrecut la judecătoria cercuală din Sătmar:

Măcelarul Fischer Jakab (să pare că-i „ungur“ cu perciuni după nume), fusese citat ca martor, și el a pus jurămint pe cele mărturisite. În clipa cînd a eșit din sala de pertractare celalalt contrar asupra căruia jurase l'a întimplinat cu vorbele:

„Ai pus jurămint strîmb, cănel“ Abia a mai făcut Fischer cîțiva pași și — s'a răsturnat mort la pămînt! Il lovide apoplexia (guta), zguduit, să vede, de musturarea sufletului, care chinue pe cei-ce pun jurămintele mincinoase.

Sf. Sa Papa, greu bolnav. Știrile dela Roma vestesc, că Sfinția Sa Papa Plus X. este greu bolnav și însuși să simte atît de abătut și înfrînt, că spune celor din jurul seu, că li sunt numărate zilele. Medicii pun cele mai mari încordări ca să-l țină vieții și să-l însănătoșeze cu totul. Dar lucrul merge cu greu, fiind înaintat în vîrstă.

Trenul Virșet—Valea Caragului e pe cale a să înfăptul. Comunele prin apropierea cărora trece și cari vor avea folos de el, — s'au înscris cu sume mari de ajutoare a lucrărilor, cumpărînd acții pentru sume însemnate: Voivodțul a votat 50.000, Coșteiu 100.000, Cudrițul 100.000, — altele asemenea.

Cumpărați

„EROII NOSTRI“

cărțile scoase de redacția foilor noastre dela Orăștie, cuprinzînd prea frumoasa istorie a neamului românesc, scrisă pentru popor, cu chipurile eroilor și a întimplărilor și cu poeziile lor!

Cetii descrierea mai pe larg a acestor foarte interesante cărțile, pe fața din urmă a »Foil Int.« de Paști.

Soarte de lucrător. În 31 Martie zugravul Ehrhart lucra la o casă nouă în Pesta, pe la rîndul al 3-lea sus, zugrăvindu-i frontul (fațada). De odată, cînd voia să se miște cu scara mai departe (ei o mișcă numai cu picioarele, pășesc cu ea ca cu niște picioare), — scara i-s'a plecat într'o dungă și s'a prăbușit cu el cu tot pe lingă schele în jos de-acolo dela al 3-lea rînd! Nenorocitul s'a zdrobit de tot, de nu-l mai cunoșteai jos pe trotoar, murînd, bineînțeles, într'o clipă.

Tren de plăcere — prăbușit. Mare nenorocire a avut loc în 30 Martie în orașul italian Melzo. Trenul de plăcere, tren express (foarte

repede), ce mergea dela Viena spre Nizza, s'a ciocnit la Melzo cu un tren de povară. Trenul era plinplin de lume. Izbitura a fost groznică: Mașinile s'au sfărîmat, asemenea cîteva vagoane din fiecare tren. Mașiniștii au fost omorîți, — apoi 3 călători omorîți și zeci de inși răniți mai greu și mai ușor.

Familia regală italiană și-a hrănit copiii cu Fospatin Falliers dela data înfărcării, și de aceea copiii sunt de o sănătate strigătoare, și n'au suferit de morburile de copil. E opinia medicilor cu renume universal, că înfărcarea așa reușește mai bine, dacă dăm copiilor în lapte fert Fospatin Falliers, căci nu îl expunem la conturbări interne.

† **Terențiu Oprean**, unul din cei mai vrednici preoți ai diecezei Aradului, fost preot al Cenzadului unguresc, ales anul trecut protopop la Buteni, — a murit în 30 Martie, în etate de 48 ani. A fost un Român însuflețit și hotărît, — pentru ce îl deplînge întreg poporul nostru. Dumnezeu să-l odihnească cu aleșii seii!

— **Baronul Fridric Korányi**, președ., consiliului sanitar din capitală, spune: Apa amară naturală **Francisc Iosif** indeosebi prin aceea să distînge, că n'are gust neplăcut, și că luată și în cătășimi mici, are efect sigur de minat. (2cs) 2-30

Petrecheri.

— **Teatru român în Făget.** Comitetul filial din Făget al Societății pentru crearea unui fond de teatru român, aranjează în Lunea Paștilor o serată teatrală cînd se vor preda piesele „Curiozitate femeiască” și „O petițiune”.

Așteptăm dela toți Românii din jurul Făgetului, ca cu toții să contribuie la reușita atît morală, cît și materială a acestui laudabil încercut.

— **Producțiune teatrală** arangiază tinerimea română din Pișchinți, a doua zi de Paști, în sala școlii din loc. Venitul curat se adenge la fondul pentru înfrumusețarea bisericii.

— **Corpul învățătoresc** dela școala comunală din Reovița (com. Sibiu) invită la Producțiunea teatrală împreună cu cîntări ce se va aransa cu tinerimea din loc a doua zi de Paști, în sala de învățămînt.

— **Tinerimea adultă** din Hurez invită la producțiunea Teatrală-Declamatorică, ce să va aranja a doua zi de Sft. Paști în sala școlii rom. din loc. Venitul curat este destinat pentru sporirea bibliotecii școlii.

Numai sămînțe — **Mauthner** cumpără economii cei cu glădire la loc, socotitori, și grădinarii, chiar și atunci cînd de alurea li-s'ar imbia sămînțe mai ieftine! Căci o știu din experiență că înținatatea e numai pe soceteala bunătății sămînțelor și pe paguba cumpărătorului.

(509) 4 4

Cire în Oraștie!

Începînd cu ziua întâia de Paști d. p. la 4 ore, își începe reprezentațiile renumitul și în orașul nos-

tru bine cunoscute cîrc Killány, cu un program nou și bogat:

Hary Kremser, cu cînele-i dresat **Frații Parmane** renumiții excentrici francezi.

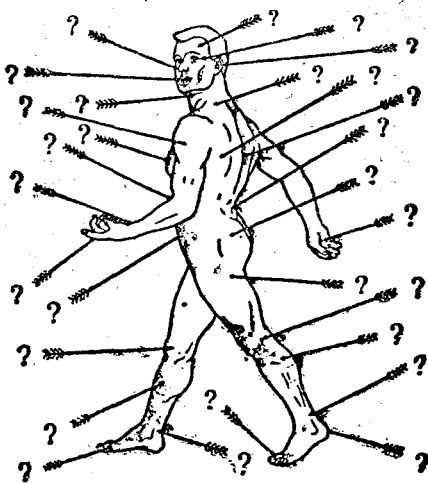
Domingoara Olga, cu producțiunile ei nouă.

O glumă prost leșită. Din Săni-Mielăuș să scie: Un om din Motinul-mic (Sătmar), a cîtit în „Solia satelor”, că o femeie din apropierea Sătmarului venind dela bancă aducîndu-și banii ce i-a avut depuși acolo, pe drum a cumpărat dela niște copii un iepure și l-a legat cu năframa în care li erau bănișorii. Pe drum însă a scăpăt iepurele, care a fugit cu bani cu tot. În năcazul ce o a ajuns, femeia s'a spînzurat.

În zilele trecute venind dela tîrg din Carăi, nevasta economului **Alexandru Cărbunar** și-a cumpărat și ea un iepure. Pe drum către casă s'a adus aminte de întimplarea cu „iepurile hoț” din foais, și i plesni ideea, să facă o glumă cu bărbatul său. Ajungînd acasă, scoase 500 cor. — bani ce-i avea la îndemînă, din ladă, îi legă în năframă și cu năframa iepurile, apoi îl pune în tindă și și vede de rîndul mîncării. Dela o vreme sosi și bărbatul, de prin vecini, unde era dîns. Nevasta îi povestește cu mare bucurie de norocul ce i-a ajuns pe ei, că adevă, ea a prins pe drum „iepurele hoț” de care spunea foala cutare! Până aci gluma a mers strună, dar cînd să adeverească bărbatului necrezător, că vorbele ei sunt adevărate — nă-i iepure ca'n palmă, și cu el s'au dîns și b anii Așa să vede, că pe bietul iepure l'a prins dorul de cîmpul ce dă în verzire și n'a avut voe să aștepte capătul glumei, fără pe ușa ce-a nitat-o omul deschisă, a luat-o la sănătoasa, ca apoi ajungînd în țara lui, să povestească neamului iepuresc — de pătăniile oamenilor... *Gas. Tr.*

Te sagatează?

(340) (Al dureri?) 13-28

I. Fluidul Elza a lui Feller.

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile re- pe de și sigur, vindecă: reumă (spure), slă- bie de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amo- r țeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără pârșche la răgușală, catar, dureri de pept și git și morburile din curent ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. II. Vestim apoi, că lumina folosește cu efect distîns și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de pești, arsuri de mare, greață, amețeață, rigăclii, haemo- roide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubița, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Nr. 39/912.

Anunț de licitațiune!

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea- veneratul Consistoriu Archiepescan Nr. 11807/910 scol. prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a să da în întreprindere zidirea școlii confesionale în Șirnea, Trac- tul Bran, com. Făgăraș.

Licitațiunea să va ținea **Martie în 27 Martie 19 Aprilie, a. c. la 1 oră p. m.** în edificiul școlii celei vechi din Șirnea.

Prețul de strigare este de 17.000 cor. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata sau în hîrtii de valesare.

Tot materiul precum și toate mobilele atît în sala de învățămînt cît și în toate celelalte spartamente ale ei este dator ale da anteprenorul.

Oferte închise, provăzute cu va diul corăspunzător și cu declarația că oferentul cunoaște condițiunile și să supune lor, sunt a să depune până la începerea licitațiunii la mîna președintelui comitetului pa- rochial.

Comitetul își rezervă dreptul de a da lucrare în întreprindere acelaia dintre minus oferenți în care va a- vea mai multă încredere.

Planul preliminarului de spese, și condițiunile de licitațiune să pot ve- dea la oficiul parochial din Șirnea în orele oficioase ori și cînd.

Șirnea, din ședința comitetului parochial ținută în 6/19 Martie 1912.

Aurel Crișan, m. p. **Moise Cențu**, m. p. președinte. *notar.*

George Coleșiu, m. p. *epitrop*

Nr. 282/1912 (536) 2-2 văzut **Ioan Hamsca**, m. p. *protopop.*

Atenție: Société des : : Papiers Abadie.

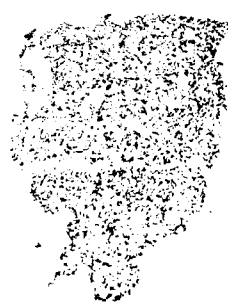
Fiiindcă în timpul din urmă s'au pus în vin- zare felurite imitații de ale cunescutei și iubitei marcă de tuburi pentru cigarete

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

reșercăm pe on. noștri mușterii, să se atenți la numele **Abadie**, pe care imita- țările vor să-l înlocuiască cu alte numiri. **Ferți-vă de cumpărarea imitațiunilor** de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calca legii.

Societatea de hîrtie de țigaret 32-52 (168) „ABADIE”.

Viță altoită în verde cu radacină de vînzare.

Va atragem atențiunea, frașilor Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constat de cel mai învățat vieri că sunt mai trînice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care se lucră sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este 1000 bucăți clasă I a 170 cor.; viță altoită în verde, cl. II. cu rădăcină, 1000 buc. cu 80 cor.; viță altoită în verde, fără rădăcină, 1000 buc. cu 70 cor.

— La cerere trimitem ca- talog de soiuri, gratis. Cei ce fac comande mai mari, capătă rabat însemnat.

12-14 (400)

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; îm- pletituri de sîrmă: hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (540) tînicsea neagră și țîncuită. 1-20.

SĂ GĂSEȘI LA FIRMA:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

UN MILION

de viță de viie pentru altoi: **Riparia Portalis** (Gloire de Montpellier) să află de vin- zare la preotul

(491) 4-4

Petru Pelle, din **Minis (Mónes)** (comit. Arad).

Birou de informații!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provinciă, m'am hotărît a deschid în Budapesta un

Birou de inform. și Agentură românească

Orice informații relativ la petițiile înain- tate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2-3 zile, ori- și- cui rezolvînd toate chestiile în modul ce mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauze și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Pre- țuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară. (519) 4-3

L. Olariu, Budapest, Lajos-ut. 141 III/19.

În prăvălia de manufactură, fe- rării și băcănie a subscribului, să primesc pe magă condițiuni favo- rabile

2 tineri

cu 1 sau 2 clase gimnaziale sau reale, din familie bună. Să recere să știe limba germană sau maghiară, Doritorii au a să adresa la firma

Nicolae Răchitan

comerciant în Săscior (Szász- csor, Szabem m.)

(519) 3-3

Pepiniera-Mill

din Nagyösz e în Europa de mijloc cea mai mare școală de vițe!

Are totdeauna gata de vînzare mai multe milioane! — Cereți ca- talog, care vi-să trimite gratis,

Teodor Pârvu și soții

proprietari de viță de viie altoită în verde și în uscat. **Ternova**, Nr. 10 (com. Arad).

AVIZ!

Am deschis în grădina mea de lângă Drumul țării, un magazin sub firma: **Magazinul de lemne și scinduri C. BAICU, Orăștie-Szászváros.**

— și pot servi onor. public din loc, precum și din depăr-tări cît de mari, tot soiul de material de brad, trebuincios la zidiri; — apoi țiglă „Bohn“, dela Zsomboly, cement, portland, trestie, parchet, cuie, și a. — Mijlocesc *cumpărări de mașini agricole* de tot felul, dela cele mai solide firme cu prețuri convenabile! — Rog deci on. public a mă onora cu aceeaș încredere și dragoste, cu care eu mă silesc a mulțumi și cele mai mari așteptări!

Orăștie—Szászváros, 1912.

Cu toată stima

C. BAICU

(524) 3—3

Să află de vînzare

sau *exarîndare* o cîrciumă în Strada-lungă. — Doritorii să se adreseze proprietarului din Orăștie, Strada-lungă 17.

„Spriginiți industriașii români“.

Avis.

Am onoare a aduce cunoș-tință prea on. public, că am deschis în *Lugoș, strada Széche-nyi Nr. 7 o*

Cofetărie modernă.

Lucrînd vre-o 10 ani ca prim-lucrător în mai multe cofetării de curte și fabrici de bonboane renumite din țară și străinătate, unde am avut ocaziune a-mi cîștiga praxa cea mai bună, ce se cere în bransa mea.

Pregătesc cele mai fine pră-jituri, turtăți și bonboane. — Comande pentru jururi, nunți și botesuri le efectueș punctuos.

Cerînd căldurosul sprijin, semnez

3—3 cu toată stima

Ionel Luch
Zăhărar de artă român.

Caut

Un candidat de avocat

care află aplicare imediată

Dr. Stefan Rozvany
advocat Marosillye.

(494) 4—4

Taur de vînzare.

Se află de vînzare un taur Pintz-gau. Doritorii să se adreseze pro-prietarului

Dregoiu Adam
din Vajdel.

(631) 2—2

Caut morar!

Subscrisul caută un morar *neîn-surat* pentru moara sa cu apă din Dobra. Piața se va statorî prin învoială deosebită.

Ofertele sunt a se adresa la mine.

Dreschmidt Demokos

(633) 2—3

notar comunal.

Legături-vă de tîmătură
cunt cele c. reg. alul Keleti patentate.
Legători de pîntece pentru bărbați și fe-meii contra ori că-ror morburî din ios și contra foalelui atîrnător.
(293) 15—52
Gummi clorap pen-tru vîre um-șate.

Ficiorare și mini maestrite celor am-putați (tîiași).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginîit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Țînătoare oblu pentru cel crescuți strîmb, precum și ori-ce artîlici de lipsă la

Îngrijirea de belnavi, pregătește după cele mal mo-derne principii cu prețari favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică c. reg. patent pr. legături de vîtămătură și îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vîdi

— Trimît catalog cu 3000 figuri, gratis! —

Fondată în 1878. Telefon 13—76.

Frumoasă ocazie de a cumpăra o moșie frumoasă!

În o comună din comitatul Hu-nedoarei, aproape de Murăș și a-proape de două orașe, — din cauze familiare, e de vînzare din mînă liberă o moșie stînd din:

96 jugere arător
13 jugere finaț
intravilan 2½ jugăre.

cu case frumoase, odicioi econo-mico, apoi: drept de pășune după ½, a fostilor iobagi (cam pentru 80 vite), și pădure cît e de lipsă pen-tru această proprietate.

Să vinde într-una sau și parce-lată între 2—3 proprietari.

Fîind aproape de Murăș, pe 6—8 jugăre să cultivă și zî curechiu, care aduce venit frumos, și e cum-părat cu vagonul dela stația cea mai apropiată. Să poate însă cultiva și 25—30 jugăre, locul fînd prin-cios acestei culturi. (528) 2—2

Adresa o dă Administrația foii.

„AJUTORUL“

societate pe acții. — Filiala Mediaș.

P. T.

Aducem la cunoștința Onoratului public, că „Ajutorul“, societate pe acții din Șeica-mare a deschis cu începutul lunii Noemvrie a. c. filială în Mediaș, care să ocupă cu tot felul de afa-ceri de bancă.

În special:

1. Primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese:

dela Coroane	1—500	5%
»	500—1000	5½%
»	1000 în sus	6%

fără nici o detragere, solvind și darea după interese.

2. Acoardă împrumuturi: pe obligațiuni cu ca-venți, pe cambii, lombard, hipotecă, cu int. 7—8%.

Filiala „Ajutorul“ din Mediaș își are localul în vila G. Morscher din piața mică.

Rugăm pe cei interesați, ca în afacerile de bancă ce vor avea să se adreseze cu toată încre-derea, asigurîndu-și de serviciu prompt și culant.

Mediaș Nov. 1911.

„AJUTORUL“
societate pe acții în Mediaș.

(365) 10—10

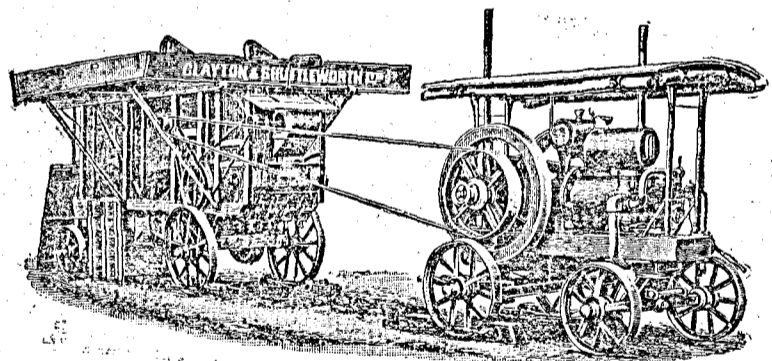
Depot de bere DREHER Orăștie, Drumul-țării 72. TELEFON 13.

Recomandă onor. public renumitele beri »DREHER« în butoaie și sticle. Zilnic bere proaspătă!

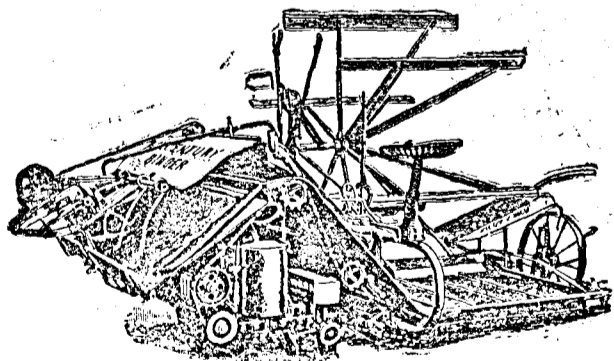
Tolnai Miksa & Comp.
Orăștie, Drumul-țării 72.

Mașinile vestitelor firme:

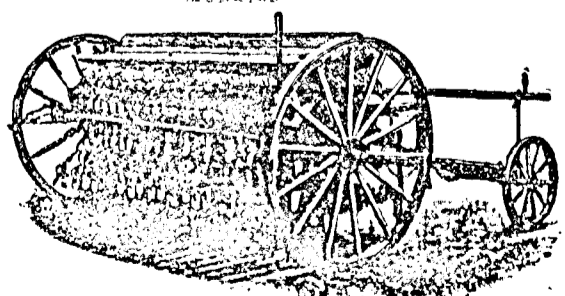
Glayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

1. Mașină de îmblătît, cu motor.

2. Mașină de secerat și de le-gat znoți.

3. Mașină de sămănat.

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.** în **ALBA-IULIA** (Gyulafehérvár) și **SIBIU**
Ceroți catalog și oferte de prețuri!

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 70 fl., Roșu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fl., Rizling și Ruge amestecat 54 fl., Siller 56 fl. Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911: 50—52 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1'60
Rachie de comină, specialit. " 2—
Rachie de drojzii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expăzează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumute pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 6—25

De vînzare.

Se află de vînzare din mână liberă, un loc de casă în Drumul țării. Doritorii să se adreseze la

SAVETA PINTEA

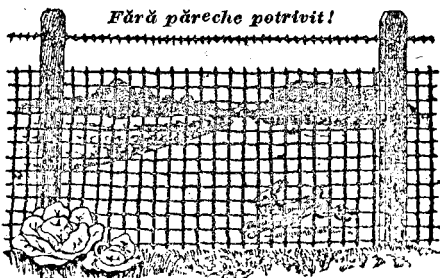
(529) 3—3 din Orăștie Drumul țării 70

Călcăie de gummi
cele mai bune sunt

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!
Fără păreche potrivită!

(518) Ușor de montat! 4—20
Numărate scrisor de mulțumită adevărate că
Teșetura de drot „HUNGARIA”
e neîntrecută, distinsă!
Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult
Să comandă numai la fabricantul
Alexandru Haidecker,
fabrică de suni de drot și de garduri de drot în
Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85
Serviciu repede, favorabil și punctuos.
— Catalog ilustrat, gratis și franco!

VOPSITOR DE STOFE

(boiangiu)

și atelier chemic de spălat!
în **Cîmpeni.**

Fac cunoscut onor. public, că mi-am deschis atelier de *spălătorie chemică și boiangiu* (vopsitor de stofe), și spăl albituri de tot felul, bărbătești și femeiești, haine de dame și de domni, mășarițe, perdele, și tot felul, — pe lângă

prețuri moderate!

Spălătorie chemică! — Tot eu fac planuri de case, școale și biserici, practice și ieftine! Rog a fi cercetat cu încredere!

1—3
538

Dumitru Muntean
măstru boiangiu (vopsitor) și atelier de spălătorie chemică!

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articlu de vînzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. să găsească de vînzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela

DOMENIUL ROMÂNESC
din **BOBÁLNA**

lîngă Orăștie, proprietatea dlui Dr. **AUREL VLAD.**

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână *jumătate de milion altoi*, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobálna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBALNA”
a dlui Dr. A. Vlad: Bábolna, p. Szászváros.

NB. Pentru viții din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit *Isvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenască. La șes, frește, le e cu atât mai ușor.*

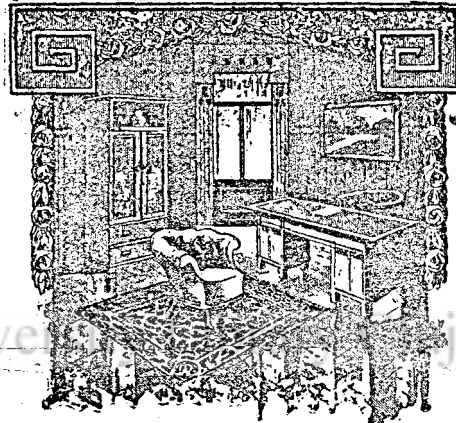
(357) 17—26

Serviciu acurat.

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am arangeat în Orăștie, Drumul-țării Nr. 3 în casele proprii un

Magazin de mobile
corespunzator recerînțelelor timpului de azi!

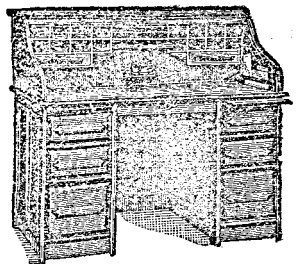
Țin în depozit în alegere bogată arangeamente de prînzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și cancelarii, — precum și orișice mobile singuratice, dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Prînzitoare și dormitoare
dela 300 cor. în sus!

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.

Cu stimă:

BRUTUS BRASSAI,
măsar, Orăștie, Drumul-țării.

(388) 10—10

Prețuri ieftine!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

„MUGURUL”

ÎNȘOȚIRE ECONOMICĂ, ELISABETOPOL-ERZSÉBETVÁROS (Kiskükölkő m.)

Altoi de viie!

Calitate distinsă, — pe lângă cele mai moderate prețuri. **Soiuri de vin și de masă.** — Viță americană cu și fără rădăcină. — Ochiuri de altoi. Viță europeană cu rădăcină, — să află de vînzare la înșoțirea economică

„MUGURUL” — Elisabetopol-Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste — **trei (3) milioane.** Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronospora.

Altoii sunt dezvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit, cele mai ușoare condiții de plată. La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români, replantați viile numai cu altoi dela firmă română!

Români! Trimiteți băeții la cursul practice de altoi!

397 9—22